

Summering 2018 och prognos för 2019

Vattenbrukscentrum Norr AB är ett ekonomiskt stabilt bolag och den dagliga verksamheten i Kälarne är mycket väl fungerande.

Allmänt om verksamheten

Vattenbrukscentrum Norr AB (VBCN) driver tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) avelsprogram för röding och regnbåge. Forsknings- och försöksverksamheten sker i bolagets egna anläggning i Kälarne. SLU står för den genetiska kompetensen och den forskningsmässiga ansatsen.

Vattenbrukscentrum ansvar för den dagliga driften och utför delar av det centrala i avelsprogrammen. Även näringen har en aktiv och betydande roll i avelsprogrammen och vi ser behovet av att vara länken som håller ihop näringens och forskningens önskan om fortsatt utveckling av röding och regnbåge.

Verksamheten bedrivs i enlighet med de föreskrifter som tidigare utarbetats av Fiskhälsan AB.

Under verksamhetsåret har flera potentiella kunder kontaktat oss, både svenska och utländska. Det råder en fortsatt stor efterfrågan på den röding som vi producerar och idag finns fortsatt underskott på rödingrom och sättfisk. Den rom/sättfisk som bolaget producerar bokas normalt upp av befintliga kunder även om vi strävar efter att även kunna leverera till nya potentiella kunder. Överlevnaden på rödingrom har varit god på de äldre avelshonorna och men alltför låg på de yngre. Det är viktigt att fortsätta leta efter nyckelfaktorer till den alltför låga överlevnaden.

Mindre försök har gjorts med att skapa triploider. Triploidbehandling är en teknik som går ut på att rom från fisken behandlas med värme och tryck. Denna behandling ger 3 könskromosomer hos varje fisk (istället för de två kromosomer som normalt finns). På detta sätt blir fiskarna sterila och kan då inte föröka sig, vilket är en mycket stor fördel om odlad fisk skulle rymma och riskera att kontaminera vilt bestånd.

VBCN rekryterade en 'industri post-dok' 2018, vilken påbörjade sin tjänst i mars. Han har tidigare doktorerat vid SLU med inriktning på romöverlevnad och fertilitet, vilket även är det han ska arbeta med på VBCN. Den kompetens som därigenom tillförts avelsprogrammen är mycket värdefull och kommer sannolikt bidra till att kunna nå det prioriterade målet att öka romöverlevnaden. Rekryteringen gör att VBCN numer har en specialist, med nationellt unik kompetens och befäster därmed sin position som den ledande aktören för utveckling av avel inom svensk fiskodling.

Avelsprogrammen

Det finns en stor efterfrågan från näringen för ett aktivt avelsarbete på **regnbåge**. Idag är det vetenskapliga avelsarbetet under uppbyggnad, men osäkerheten kring finansieringen skapar just osäkerhet och försvårar långsiktighet och ger oss alla praktiska problem.

Våren 2018 mättes tillväxt på besättningen för första gången varvid den första selekteringen av lågpresterande familjer genomfördes. En reservbesättning kunnat placeras hos en odlare, detta för att minimera riskerna för att avelsfamiljerna skulle drabbas av smitta.

Avelsarbete på **röding** har under många år varit framgångsrikt. Under 2017 togs det fram en ny årsklass omfattande 55 familjer. Under 2018 genomfördes en individmärkning med pit-tag av cirka 30 fiskar per familj i avelsbesättningen och dessutom lika många för två reservbesättningar, totalt ca 4700 stycken individer. På respektive fisk togs också DNA-prov för att kunna hitta genetiska markörer. Årsklass 2014/2015 har använts för produktion av rom och fiskyngel år 2018. I takt med att årsklass 2014/2015 växer förväntas varje hona producera högre andel livskraftig rom efter kramningen 2019. För att möjliggöra en ökad produktion av röding i Sverige behöver fruktsamheten inom avelsbesättning öka. Detta kräver extra insatser från forskningens sida och en hel del extra verksamhet på VBCN för att rutinmässigt mäta fruktsamhet. Överlevnaden av rom måste förbättras och är en prioriterad fråga både för branschen i stort och för verksamheten i Kälarne. Det gjordes mätningar på alla tre avelsgrupper under hösten. Mätningarna fortsätter under 2019.

Det har tagits fram rutiner för utvärdering av spermiekvalitet. Detta har gjorts i första hand för röding men metoden lämpar sig för regnbåge och vi kommer framöver övervaka fertilitet och framförallt spermiekvalitet rutinmässigt för båda arterna. De första analyserna visar på en viss spridning i spermiekvalitet mellan individer och bakomliggande orsaker kommer utredas vidare.

Anläggningen

Anläggningen är fortsatt i behov av förhållandevis stort underhåll. Dess storlek och komplexitet gör att det är svårt att prognostisera innevarande års kostnader för underhåll och reparationer. Det har gjorts investeringar under 2018 för att förbättra odlingsmiljön och kunna fortsätta upprätthålla en god fiskvälfärd. Anläggningen har numer ett syrgassystem med vilken syresättningen kan kontrolleras bättre än tidigare. Det är även ett stabilare system än det som ersatts. Systemet ska under 2019 kompletteras med automatiserat kontrollmätning av syresättningen av vattnet. Trots en ovanligt varm och torr sommar har vi inte haft några negativa effekter på fiskarna. Möjligheten till intag av djupvatten från sjön är den främsta anledningen till att vattentemperaturen kunde hållas relativt låg. Att förbättra anläggningen och arbetsmiljön sker kontinuerligt. Under året 2019 kommer vi att vidta åtgärder för att minska extern smittorisk. Det föreligger ingen konkret hot utan åtgärderna görs förebyggande. Kan vara värt att nämna att senast någon smitta som kan äventyra avelsprogrammen, fanns i anläggningen är ca 30 år sedan.

Konsultverksamheten

Under 2018 har konsultverksamheten omsatt ca 580 tkr. Vi beräknar att konsultverksamheten kommer minska betydligt under 2019. Detta är en mycket osäker prognos eftersom vi i dagsläget inte vet vilken operativ ledning VBCN har under merparten av verksamhetsåret. Nuvarande ledning avslutar sina (2X50 %) tjänster och vilka kompetenser som kommande VD har och om det finns möjlighet till konsultuppdrag är okänt.

Ekonomi

Finansieringen av avelsprogrammet för röding var oförändrat under verksamhetsåret och i regleringsbrevet för 2019 har det avsatts samma summa till SLU. Vi känner oss trygga med att vara underleverantör till SLU och den gemensamma arbetsgrupp vi har är en garant för ett fortsatt framgångsrikt samarbete. För att minska den politiska sårbarheten fortsätter VBCN bredda andra kommersiella verksamhetsgrenar inom bolaget. Det kan ske genom försäljning av rom och sättfisk men även genom att erbjuda bolagets kompetens och faciliteter till forskning och försök. Om produktionsvolymerna kan öka och fler aktörer etablera verksamhet, i Sverige eller annat land, kommer det ge positiva effekter för Vattenbrukscentrum och dess verksamhet i Kälarne eftersom den slaktade rödingen det ger intäkter som står i relation till den producerade volymen. Under verksamhetsåret har den största producenten av röding i Sverige fått fortsatt odlingstillstånd. Det är ett mycket positivt besked både för VBCN och för branschen i sin helhet. Bedömningen för 2019 är något stigande produktion av de odlare som samarbetar med oss.

Sammanfattning ekonomi

När vi lägger budget har vi ännu inte vetskap om hur stora medel som tilldelas SLU i regleringsbrevet, vilket naturligtvis försvårar arbetet. Trots det, är vi trygga att Vattenbrukscentrum 2018, liksom alla föregående år kommer vara ekonomiskt stabilt. Preliminärt rörelseresultat för 2018 är ca 400 tkr. Resultatprognos för 2019, givet att inga stora oförutsedda kostnader uppkommer under året, är ca 150 tkr. Förändringen (minskningen) av konsultintäkter medför ett betydligt lägre resultat då detta är en lönsam verksamhetsgren. Bolaget har en fortsatt mycket god likviditet.

Sammanfattningsvis har vi positiv syn på de utmaningar och möjligheter vår verksamhet står inför.